

ARBETSPROGRAM 2005 - MIFI

SKEMA til rapportering af arbejdsprogram

1. Sammenfatning af arbejdsprogrammet

MiFi's aktiviteter i 2005 vil ligge indenfor følgende tre hovedområder: 1) Akvatisk biologisk mangfoldighed 2) Forvaltning af havområder og 3) Fiskeri og akvakultur. Derudover vil 2005 præges af det danske formandskabs udspil (se nedenfor). Endelig vil der kunne initieres projekter med høj "policy" relevans.

Akvatisk biologisk mangfoldighed

Den marine biologiske mangfoldighed er dårligt kortlagt, men er i disse år mål for en øget interesse, kommercielt såvel som videnskabeligt. Forekomster af koralrev er f.eks. stadig ufuldstændigt kortlagt. Ligeledes er andre sårbare og vigtige marine naturtyper, arter og bestande udsatte for store indgreb med efterfølgende konsekvenser for økosystemets mangfoldighed, funktion og produktivitet. Erfaring med og viden om mulighederne for at restaurere ødelagte habitater er mangelfuld. Den vigtigste kilde til spredning af fremmede arter (invasive species) er udslip af urent balastvand fra skibe og akvakulturanlæg. De økologiske og økonomiske konsekvenser af sådanne skader har vist sig at kunne blive enorme.

MiFi aktiviteter under dette område:

- Koralrevsrestaurering (2004 budget, men ikke afsluttet endnu)
- Fælles anvendelse af arealbaseret data om havet
- Nordisk Temadag om Den Euroæiske Marine Strategi
- "Seal stocks in the Baltic Sea"

Forvaltning af havområder

Fiskeri, akvakultur, olie- og gasindvinding, friluftsliv, havvindmølleparker samt etablering af rørledninger og kabler er alle eksempler på aktiviteter, som foregår på kystarealer, havet og havbunden. Afvejningen mellem de forskellige interessenter og miljøhensyn bliver stadig mere vigtig i takt med den øgede anvendelse af arealern. I forbindelse med arbejdet for en bæredygtig anvendelse af havområderne er det nødvendigt at beskytte et repræsentativt udvalg af marine naturtyper og arter.

MiFi aktiviteter under dette område:

- Koralrevsrestaurering (2004 budget, men ikke afsluttet endnu)
- Brugermidvirken ved implementering af EU's vandrammedirektiv
- Fælles anvendelse af arealbaseret data om havet
- Nordisk Temadag om Den Euroæiske Marine Strategi

Fiskeri og akvakultur

Øget "stakeholder involvement" betones i bl.a. CFP reformen (Common Fisheries Policy), i konventionen om biologisk mangfoldighed og i handlingsplanen for bæredygtig udvikling fra topmødet i Johannesburg 2002. Der er blevet lagt vægt på specielt vigtigheden af at inkludere de ikke statslige organisationer (NGO's) og de lokale interessenter i forvaltningen. En beskæring af fiskeflåden, reducere af uønsket bifangst og beskyttelse af gyde- og opvækstområder for fisk er andre vigtige opgaver i forsøget på at integrere miljø- og fiskeripolitiken.

MiFi aktiviteter under dette område:

- NIPPER (alarmer som skal nedbringe antallet af fangede marsvin)
- Miljøriskovurdering (vedr. havbrug)

- "Seal stocks in the Baltic Sea"
- Konferencen om forurening af havenes levende ressourcer
- Nordisk Temadag om Den Euroæiske Marine Strategi

MiFi's prioriteringer i 2005

På nuværende tidspunkt er tre aktiviteter planlagt: **1)** Støtte til et fællesnordisk samarbejde om udnyttelse af arealbaserede data om havet (kortlægningsprojekt). I dag foreligger der kun begrænset og usystematisk information om havets miljø og natur. Indsamling af data om havet og havbunden vil være et væsentligt bidrag til at løfte økosystembaseret forvaltning. MiFi's bidrag skal gå til at sikre, at den samme metodik benyttes på tværs af de nordiske lande. **2)** En konferencen om forurening af havets levende ressourcer. I øjeblikket er der sundhedsmæssige betænkeligheder ved at spisning af visse fisk fra Østersøen. Hvordan kan den grundlæggende holdning ændres, således at fokus flyttes fra fisk, som usund spise til det egentlige problem, som er forureningen af havene. **3)** Temadag om EU's Marine Strategi. Formålet er at fremme informationsudveksling og netværksdannelsen mellem de nordiske landes forskere, forvaltere og overvågere af havet, inklusive de "marine græsrodder". På denne måde er temadagen et led i den regionale gennemførelse af strategien.

Det er hensigten at temadagen skal belyse bl.a. marinbiologiske emner indenfor MIFI's interesseområde. EU-Kommissionen har arbejdet med forslaget til strategi i flere år i en åben proces med deltagelse af alle interesserede organisationer, medlemslande og lande uden for EU. Det forventes at EU-kommissionen vil fremlægge et endeligt forslag til EU's Marine Strategi i maj-juli 2005.

Projekter under MiFi (2005 budget)

MiFi har på sit møde den 28. januar 2005 besluttet at støtte følgende projekter i 2005. Nedenfor følger en kort beskrivelse af formål og resultater.

1. NIPPER - Nordic Interactive Pinger for Porpoise Entanglement Reduction.
Projektet skal teste interaktive pingeres (alternativ akustisk alarm) effekt overfor marsvin. Alarmerne skal være med til at nedbringe antallet af fangede marsvin i net. I forbindelse med projektet er en masse lyde (sonar) fra marsvinene blevet optaget, og disse skal også behandles.
2. "Brukervedvirkning ved planlægning etter EU's vanddirektiv" eller "livscyklus analyser".
Der skal etableres et nordisk netværk som skal udveksle erfaringer og opbygge kompetencer. Disse skal bruges til at udarbejde anbefalinger for hvorledes brugervedvirken ved EU's vandrammedirektiv bedst kan gennemføres.
LCA projektet skal undersøge hvorledes påvirkningerne fra hele fiskefødekæden påvirker miljøet, for derigennem at vurdere hvor indsatsen for forbedringer har størst mulig indflydelse.
3. Fælles anvendelse af arealbaseret data om havet.
Projektet skal evaluere og harmonisere anvendelsen af geografiske informationssystemer (GIS) samt georelaterede data mellem de nordiske miljø- og naturforvaltningsmyndigheder. Herved frembringes et nødvendigt vidensgrundlag som kan fremme en ensartet arealorienteret forvaltning af det marine økosystem, specifikt m.h.t. bevarelsen af diversiteten af nordiske hav- og kysthabitater.
4. Miljørisikovurdering af kemikalier fra havbrug i nordiske havområder – medicin, biocider og miljøgifte fra foder.
Der skal tilvejebringes et veldokumenteret grundlag for udvikling og implementering af produktionsmetoder, som sikrer at fiskeproduktion i nordiske havbrug foregår på en miljø- og sundhedsmæssig forsvarlig måde. Projektet skal ses i relation til ønsket om nordisk miljøvenlig produktion samt udmøntning af EU's handlingsplan for akvakultur i et nordisk perspektiv.
5. Seal stocks are increasing in the Baltic Sea – "Is environmental policy confronting the Common Fishery Policy (a film summary)".
Filmen præsenterer den komplekse konflikt mellem fiskeri og sæler i Østersøen. Filmen baseres på viden fra tidligere projekter samt holdninger fra diverse interessenter i konflikten. Filmen vil højne

den generelle forståelse af konflikten, opfordre til konstruktiv kritik af mulige løsningsforslag fra diverse interessenter, identificere samt fremme forskning på området samt opfordre "fiskeriredskabsindustrien" til at udvikle redskaber som mindsker skader forårsaget af og dødeligheden blandt sælen.

6. Konference om forurening af havenes levende ressourcer.

Belastningen fra forureningen af såvel fiskebestande som fødevare og dermed den menneskelige sundhed tiltrækker sig stigende interesse. I forbindelse med vurderingen af havmiljøets tilstand er der behov for at udvide kendskabet til effekten af andre menneskelige påvirkninger end fiskeriet. Konferencen vil bidrage til en identifikation og diskussion af størrelsen af problemerne og mulige løsninger. Resultatet vil være en række anbefalinger/handlingsplan, som vil bidrage til løsning af problemerne.

7. Nordisk Temadag om Den Euroæiske Marine Strategi

Formålet med temadagen er at fremme informationsudveksling og netværksdannelse mellem de nordiske landes forskere, forvaltere og overvågere af havet, inklusiv de "marine græsrodde". På denne måde er temadagen et led i den regionale gennemførelse af strategien.

8. Ad hoc udredninger

9. Sekretariat

2. Opfyldelse af MHP's mål, aktiviteter og forventet resultat

MiFi finder, at ovenstående aktiviteter ligger på linie med de ønskede mål, aktiviteter og forventede resultater i MHP. Nedenfor ses hvorledes hvert af de under punkt 1 nævnte projekter passer i MHP.

Ad 1: Tema II (havet), 2.3 om økosystembaseret forvaltning.

Et af målene er bl.a. at minimere uønsket bifangst (inkludere også uønsket fangst af marsvin).

Resultaterne fra projektet skal bidrage til at mindske bifangst af marsvin.

Ad 2: Tema II (havet), 2.2 om implementering af EU's vandrammedirektiv.

Styrkelsen af det nordiske netværk og arbejdet for at inddrage nordiske erfaringer i processen vedr. implementeringen af vandrammedirektivet er i tråd med MHP's mål om nordisk indflydelse på udformningen af målsætninger indenfor direktivet.

LCA projektet (Tema IV) støtter og underbygger ønsket om at "varer og tjenester må gennem deres livscyklus ikke skade miljø og sundhed".

Ad 3: Tema II (havet), 2.3 om økosystembaseret forvaltning.

Projektets mål om en harmonisering i anvendelsen af GIS værktøjer i Norden vil være medvirkende til at bl.a. at muliggøre MHP's mål om kortlægning, klassificering ... af marine naturtyper".

Ad 4: Tema II (havet), 2.2 om miljøfarlige stoffer samt tema IV (bæredygtig forbrug og produktion), 4.2 om formindskelse af kemikalier i produkter.

Projektet vil bl.a. beskrive belastningerne fra havbrug. I forsøget på at "fastsætte kritiske belastningsniveauer for Nordens kystnære områder i forbindelse med næringsstoffer" vil viden om den faktiske belastning fra et af kystområdets erhverv være værdifuld.

Ad 5: Tema II (havet), 2.3 om økosystembaseret forvaltning.

Filmen skal hjælpe til en bedre forståelse af problematikken vedr. sælbestanden og kystfiskeri i Norden. MHP ønsker at bevare økosystemernes mangfoldighed, struktur og funktion. Det betyder at konflikten skal søges løst til begge parter tilfredshed. Filmen kan forhåbentlig hjælpe til en mere nuanceret forståelse af situationen.

Ad 6: Tema II (havet), 2.1 om miljøfarlige stoffer.

"Havet og kystzonen ... som vigtigt spisekammer for Norden". Det harmonerer ikke godt med det nuværende forbud mod at spise laks, der vejer mere end 4 kilo fra Østersøen. Konferencens resultater kan medvirke til at belyse problemet og forhåbentlig dreje indsatsen over mod bekæmpelse af forureningen.

Ad 7: Tema II (havet) generelt.

Konferencen om EU's Marine Strategi medvirker til en bredere og fælles forståelse af den nye havstrategi. Derigennem er der større sandsynlighed for at nordiske synsvinkler/ideer til udvikling kan komme til at spille en større rolle.

3. Gruppens konkrete aktiviteter, som skal forelægges EK-M og MR-M

MiFi ønsker at fremlægge sit arbejde vedr. EU's Marine Strategi for MR-M, EK-M og NEF

4. Gruppens konkrete indspil til internationale forhandlinger

MiFi afslutter og initierer en række projekter i 2005, hvis resultater vil kunne kobles til internationale processer. MiFi målretter en stor del af sit arbejde mod det internationale arbejde. MiFi's projekter fremmer fremfor alt udveksling af erfaringer og kompetencer indenfor specifikke områder samt bidrager med bud på en fremtidig udvikling på området.

- Implementering af EU's vandrammedirektiv.
- Konference om forurening af havenes levende ressourcer.
- Konference om EU's Marine Strategi
- Fælles anvendelse af arealbaseret data om havet (kortlægningsprojektet)
- Miljörisikovurdering af kemikalier fra havbrug i nordiske havområder – medicin, biocider og miljøgifte fra foder.
- Seal stocks are increasing in the Baltic Sea – "Is environmental policy confronting the Common

Fishery Policy (a film summary)".

5. Informationsvirksomhed

MiFi publicere hovedsageligt sine projektræsultater i TemaNord og sjældent i Nord. Derudover gøres projektræsultaterne tilgængelige på NMRS' hjemmesider og på projekternes hjemmesider, hvis sådanne findes. MiFi har diskuteret muligheden for at publicere i særskilte nyhedsbreve og har på den baggrund fået en aftale i stand med NAF (Nordisk Arbejdsgruppe for Fiskeriforskning) om, at MiFi kan udgive særnumre af NordFiskeri. Endelig diskuterer MiFi, på foranledning af NMRS i øjeblikket, hvorledes resultater kan gøres tilgængelige på andre måder end de ovenfor nævnte (traditionelle metoder). Endelig har MiFi på sit møde den 28. januar 2005 besluttet at styrke vurderingen af de enkelte projekter mhp formidling. Når et projekt har afleveret sin endelige rapport, vil sekretæren, formandskabet og MiFi kontaktpersonen for projektet sammen vurdere og komme med forslag til den bedst tænkelige måde at sprede information om projektets resultater.

6. Samarbejde med andre grupper og sektorer

Projekt nr. 3 og 4 er samarbejdsprojekter, fortrinsvis med NMD, H&L samt NFK.

7. Projektkatalog

Se projektkatalog på www.norden.org

8. Gruppens sammensætning

Styregruppen for det nordiske miljø- og fiskerisamarbejde består af repræsentanter fra landenes og selvstyreområdenes centrale miljø- og fiskeriforvaltninger (se www.norden.org for styregruppens sammensætning og mandat).

9. Budget for arbejdsprogram

Projektnummer (se punkt 1 for projektnavn) / bevilling (DKK) ved MiFi i 2005:

1. 300.000
2. 275.000
3. 210.000
4. 280.000
5. 200.000
6. 420.000 (heraf 165.000 DKK fra Strategisk Pulje)
7. 195.000 (heraf 65.000 DKK fra Strategisk Pulje)
8. 100.000
9. 250.000

Total 2.230.000 (heraf 230.000 DKK fra Strategisk Pulje)